

รายงานการประเมินผล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2550

The report on the evaluation of the Bachelor of Nursing Science Program B.E. 2550

จรรยา กองจินดา* และ ประกาย จิโรจน์กุล
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยประเมินผลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2550 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา ทำการศึกษาภายหลังการใช้หลักสูตร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 จนถึงสิ้นภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เป็นการศึกษาจากประชากร คือ อาจารย์และนักศึกษาทุกคน การประเมินใช้แบบจำลองซีบีพี ของของสตีฟเฟิลปีม (CIPP Model) ทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ตั้งแต่บริบท ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการ นำหลักสูตรไปใช้ ยกเว้น ผลผลิตของหลักสูตร เนื่องจากยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ในด้านบริบทโดยการประเมินความเหมาะสมของปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1) มีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร 2) มีความครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย 3) มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน 4) มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการทางวิชาการและวิชาชีพ และ 5) มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตผู้จบหลักสูตรไว้ชัดเจน โดยมีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.27 - 5.00 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ จัดว่าอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนผลการประเมินโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ในด้าน 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ 2) ความสำคัญและเป็นประโยชน์ 3) ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา และ 4) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และวิธีจัดการเรียนการสอนของแต่ละวิชา ตามความคิดเห็นของนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.14 - 5.00 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ จัดว่าอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด

การประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่า จำนวน ประสบการณ์ของอาจารย์และอัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษา เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน แต่สัดส่วนอาจารย์ระดับปริญญาเอก : อาจารย์ระดับปริญญาโท ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสภาการพยาบาล ด้านแรงจูงใจในการเลือกเรียนพยาบาลนักศึกษาเห็นว่าวิชาชีพการพยาบาลนั้นมีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว และต่อสังคมและประเทศชาติ สำหรับการประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อตำราในห้องสมุด พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าตำราในห้องสมุดมีความทันสมัยและเพียงพอ ส่วนการประเมินความพร้อมด้านโสตทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์การศึกษา อาคารสถานที่เรียน และแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 73 ขึ้นไป เห็นว่าปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ มีความทันสมัย ส่วนด้านความเพียงพอ นักศึกษาเห็นว่าอุปกรณ์สนับสนุนการศึกษาที่มีจำนวนไม่เพียงพอมากที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 48.08 ทั้งนี้เนื่องจาก

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
Email: chanya52@hotmail.com

ขณะที่ทำการเก็บข้อมูล นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ยังไม่ได้รับแจกคอมพิวเตอร์โน้ตบุค จากทางมหาวิทยาลัย สำหรับด้านอาคารสถานที่เรียน ที่นักศึกษาเห็นว่ามีจำนวนไม่เพียงพอ สูงสุด คือ ห้องฝึกปฏิบัติการทางพยาบาล และห้องประชุมกลุ่มย่อย คิดเป็น ร้อยละ 30.77 เท่ากัน

การประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามความเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ ในประเด็นแรก คือ การประเมินการออกแบบการเรียนการสอนรายวิชาที่รับผิดชอบโดยอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์พบว่า ส่วนใหญ่มีการกำหนดจุดประสงค์ วิธีการสอน การประเมินผลเหมาะสม มีการระบุตำราหลัก และหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัย มีการนำผลวิจัยมาใช้ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน แต่มีการทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปด้วย และมีการพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมการเรียนการสอนน้อย และยังไม่มียุทธศาสตร์ใดมีการบูรณาการกับการบริการวิชาการ/ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประเด็นที่สอง การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยนักศึกษา พบว่า นักศึกษาประเมินการสอนของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.5 ขึ้นไป) ทุกคน และประเมินการสอนของอาจารย์จากคณะอื่นๆ และจากภายนอกอยู่ในระดับดี ถึงดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.0 ขึ้นไป) ประเด็นที่สาม การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยคณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ที่ได้รับการประเมินมีประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกข้อ และประเด็นที่สี่ การประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พบว่า รายวิชาในชั้นปีที่ 2 และ 3 ซึ่งเป็นวิชาในหมวดพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.5 ขึ้นไป) ทุกวิชาและวิชาในชั้นปีที่ 1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมวดการศึกษาทั่วไปและพื้นฐานวิชาชีพ ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.0 ขึ้นไป)

คำสำคัญ: การประเมินผลหลักสูตร หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

Abstract

This research evaluated Suan Dusit Rajabhat University's Bachelor of Nursing Science Program B.E. 2550 from the 2007 academic year to the first semester of the 2009 academic year. It was conducted using Stufflebeam's CIPP model and incorporated instructors and students as part of the sample group. The evaluation included the context, input and process of the program but not its output because there were no graduates of the program yet.

The results of the study are summarized as follows:

In terms of the context, the appropriateness of the program's philosophy, objectives, structure and main contents were evaluated by the instructors of the faculty, whose opinions were that the objectives of the curriculum 1) corresponded with its philosophy; 2) consisted of cognitive, affective and psychomotor learning domains; 3) corresponded with the problems and needs of Thai society and its labor market; 4) corresponded with academic and professional needs and 5) clearly specified the graduates' characteristics. The average scores ranged from 4.27 to 5.00, which were considered high to very high level compared to the set criteria.

Regarding the evaluation of the structure and the content of the curriculum in terms of 1) the clarity of objectives 2) the importance and benefits 3) the recency of the course and 4) the appropriateness of the objectives and methods of lecturing in each subject as perceived by the students, the average scores ranged from 4.14 - 5.00 which were considered high to very high level, compared with a set criteria. The input evaluation revealed that the numbers and experiences of instructors and the ratio of instructors to students met the standard criteria set by the Thai Nursing Council, but the proportion of instructors who have doctoral degrees and master's degrees did not meet the criteria. Regarding the motivation to be nursing students, students believed nursing not only builds self worth but also builds value to family, society and the nation.

In terms of educational supporting factors, the students viewed that the amount of textbooks in the library was sufficient and that the textbooks were up to date. The majority of the students, or more than 73% of the respondents, perceived that the audiovisual aids, learning materials, classrooms, and training facilities were up to date. 48.08% of them viewed that personal notebooks provided by the university were not enough since when the data was collected the freshmen were not yet given a personal computer. Regarding building and study rooms, respondents evaluated that they were inadequate. 30.77% of them ranked nursing laboratories and rooms for small group meetings to be the most insufficient.

The process of the theory and practice teaching according to the opinion of the students and faculty was evaluated in four aspects. The first aspect was the evaluation of the design of the course that was undertaken by the Faculty of Nursing. It was found that course designs were appropriate in terms of objectives, teaching and evaluation methods. They also identified main texts. The course designs also included up to date bibliographies and the utilization of research and information technology. However, they still lacked classroom research, instructional media, innovations and the integration of teaching to academic services or art and cultural promotion activities. On the second aspect, the evaluation of instructor's teaching performance, the students rated the nursing instructors in all theoretical and practice subjects at a very high level (mean ≥ 4.5). Similarly, other faculty's instructors and academic officers rated high to very high level (mean ≥ 4.0). The third aspect was the evaluation of instructor's teaching performance by the Instructional Development Committee. It was found that instructors' teaching performances were at a high level in all items.

As for the evaluation of course management in both theoretical and practical methods, second and third year students rated the management of subjects (which were mostly professional nursing subjects) very high (mean ≥ 4.5), and first year students rated the management of subjects (most of which were general education and professional foundation subjects) high to very high (mean ≥ 4.0).

Keywords: Curriculum evaluation, program evaluation, the Bachelor of Nursing Science Program

บทนำ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2548 ข้อ 15 ใ้ระบุให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะอย่างน้อยทุก 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2553) ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้น ต้องประกอบด้วยขั้นตอนการวิเคราะห์และการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ และต้องมีการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ทั้งนี้ด้วยหลักการที่ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในตำราเล่มแรกเกี่ยวกับหลักสูตรเขียนโดย John Franklin Bobbit (Bobbit, 1918) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ด้านการศึกษาชาวอเมริกัน ได้อธิบายว่า “Curriculum” มาจากคำในภาษาลาติน ที่ใช้เรียกสนามแข่งม้า (Race course) หมายถึง แนวทางที่จะช่วยให้เด็กได้เติบโต หรือ ถูกเปลี่ยนแปลง (Transformed) จากประสบการณ์หรือการลงมือกระทำ จนเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะและประสบความสำเร็จในสังคม หลักสูตรในที่นี้จึงมีความหมายในเชิงกว้าง เพราะครอบคลุมประสบการณ์และการกระทำ ที่ผู้เรียนจะได้รับโดยการสอน ซึ่งแนะอย่างเป็นระบบหรืออย่างไม่เป็นระบบ ทั้งจากในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา แต่ความหมายของหลักสูตรที่ใช้กันโดยทั่วไป หมายถึง ชุดของวิชาและเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน หรือ มหาวิทยาลัย (Online encyclopedia, 2011) และแผนการจัดการศึกษาที่ระบุรายละเอียดว่า นักศึกษาจะเรียนอะไร ด้วยวิธีอย่างไร ครูจะมีบทบาทอย่างไร และบริบทที่การเรียนการสอนจะเกิดขึ้น (North Central Regional Educational Laboratory, 2002)

ดังนั้น เมื่อหลักสูตรเป็นแนวทางที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย หลักสูตรที่ดีจึงควรมีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ความก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ และตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ การประเมินหลักสูตรจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินตามหลักสูตรทราบถึงปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตรเป็นการรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบ และตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่า บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543) นอกจากการพิจารณาวินิจฉัยคุณค่าความเหมาะสมของหลักสูตรโดยมีการจัดระบบ หรือกระบวนการรับผู้เรียนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอนที่สถานบันการศึกษาพยาบาลจัดขึ้นแล้ว ยังมีการนำข้อมูลที่ได้นำมาประเมินคุณค่า และปรับปรุงผลผลิตในการปฏิบัติงานอีกด้วย (ประนอม โอทกานนท์, 2542)

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2550) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ได้เปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 ซึ่งหากนับถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2552 เป็นเวลา 3 ปี และยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา ดังนั้น การประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นไปในการประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตรตามวงรอบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ประเมินบริบทของหลักสูตร ในด้านความเหมาะสมของปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร
2. ประเมินปัจจัยนำเข้า ทั้งด้านอาจารย์ นักศึกษา และสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ตำรา วารสาร วัสดุทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์การศึกษา อาคารสถานที่เรียน และแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ
3. ประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามความเห็นของนักศึกษาและอาจารย์

ขอบเขตการวิจัย

การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แบบจำลองชิปปี้ ของ Daniel L. Stufflebeam (CIPP Model) (Stufflebeam, 1968, 1971) โดยกำหนดประเด็นในการประเมิน ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context evaluation) คือ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ดังนี้
 - 1.1 การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
 - 1.2 การประเมินโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) คือการประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และส่วนประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้
 - 2.1 อาจารย์ ได้แก่ จำนวนและประสบการณ์ของอาจารย์
 - 2.2 นักศึกษา ได้แก่ แรงจูงใจในการเลือกเรียนพยาบาลของนักศึกษา
 - 2.3 ปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ตำราและหนังสือในห้องสมุด ฐานข้อมูลออนไลน์
3. การประเมินกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ (Process evaluation) คือ การประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้
 - 3.1 การออกแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชา
 - 3.2 การจัดการเรียนการสอน ได้แก่
 - 3.2.1 ความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา
 - 3.2.2 การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา
 - 3.2.3 การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ โดยคณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน
4. การประเมินผลผลิต (Product evaluation) คือ การประเมินคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คือ คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะด้านวิชาชีพ แต่เนื่องจากในปีการศึกษา 2552 ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา การวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้ จึงจะยังไม่ประเมินผลผลิต

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2550) ซึ่งรับผิดชอบโดย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำของคณะพยาบาลศาสตร์
3. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรนี้ในปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 1
4. ผู้บริหารหลักสูตร หมายถึง คณะกรรมการบริหารหลักสูตรอันประกอบด้วย คณบดี รองคณบดี และ หัวหน้าสาขาวิชา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. อาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ ที่ปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาของการประเมิน โดยการศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 26 คน
2. นักศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ ทุกชั้นปี ในปีการศึกษา 2552 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 64 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 67 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 52 คน รวม 183 คน โดยการศึกษาจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. เครื่องมือประเมินบริบท ประกอบด้วย
 - 1.1 แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ตามความเห็นของอาจารย์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จาก 1 - 5 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง - เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ในด้านความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร, การครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย, ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน, ความสอดคล้องกับสภาพความต้องการทางวิชาการและวิชาชีพ และการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตไว้ชัดเจน
 - 1.2 แบบประเมินโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จาก 1 - 5 (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง - เห็นด้วยอย่างยิ่ง) ในด้าน ความชัดเจนของวัตถุประสงค์, ความสำคัญและเป็นประโยชน์, ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนการสอน
2. เครื่องมือที่ใช้ประเมินปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบบันทึก รายชื่อ คุณวุฒิ และประสบการณ์ของอาจารย์
 - 2.2 แบบสอบถามแรงจูงใจที่เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา เป็นคำถามปลายเปิด ที่สอบถามนักศึกษาที่เข้าศึกษาในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ว่า เรียนพยาบาล ได้อย่างไร
 - 2.3 การประเมินจำนวนตำราในห้องสมุดแยกตามสาขาทางการพยาบาล ใช้การจแนงนับและเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยสภาการพยาบาล

2.4 แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อความเพียงพอและทันสมัยของปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ได้แก่ โสตทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์การศึกษา อาคารสถานที่เรียน และแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ เป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จาก 1 - 5 (น้อยที่สุด - มากที่สุด)

3. เครื่องมือประเมินกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้

3.1 แบบตรวจสอบการออกแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (Course design checklist) เป็นเครื่องมือที่คณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ใช้เพื่อประเมินการออกแบบการเรียนการสอนรายวิชา ในทุกวิชาที่อาจารย์ของคณะเป็นผู้รับผิดชอบ

3.2 แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (ดีมาก - ไม่ดีอย่างยิ่ง) มีจำนวน 15 คำถาม

3.3 แบบประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ โดยนักศึกษาตามที่กำหนดโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (ดีมาก - ควรปรับปรุงอย่างเร่งด่วน) แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การเตรียมการสอน จำนวน 6 ข้อ, การสอนและการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 11 ข้อ, การวัดและประเมินผล จำนวน 5 ข้อ และคุณลักษณะของผู้สอน จำนวน 6 ข้อ รวมเป็น 28 ข้อ

3.4 แบบประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ เป็นแบบสังเกตการเรียนการสอนที่คณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ พัฒนาขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (ดีมาก - ต้องปรับปรุง) มีจำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดย

1. สํารวจความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่รับเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2552 ตอนต้นปีการศึกษา เกี่ยวกับแรงจูงใจที่เลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาล

2. ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือจากคณะอาจารย์ในการตอบแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

3. ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือจากนักศึกษา ในการตอบแบบประเมินโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรรายวิชา รวมทั้งแบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้

4. รวบรวมรายชื่อ คณาคุณิ และประสบการณ์อาจารย์

5. ขอความร่วมมือจากสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการรวบรวม รายชื่อและจำนวนหนังสือ ตำรา วารสาร ตามสาขาทางการพยาบาลและนำมาตรวจสอบความพอเพียงและความทันสมัย โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยสภาการพยาบาล

6. รวบรวมข้อมูล ตามแบบตรวจสอบการออกแบบการจัดการเรียนการสอนรายวิชา แบบประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์โดยนักศึกษา และแบบประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์โดยคณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ จากประธานคณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย หรือ มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

2. เมื่อได้ค่ามัชฌิมเลขคณิต แล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินที่กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	หมายถึงระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	หมายถึงระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึงระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึงระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึงระดับ	น้อยที่สุด

3. ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแรงจูงใจที่เลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาล วิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือ คล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน

ผลการวิจัย

ได้นำเสนอผลการศึกษา ในประเด็นหลักที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การประเมินความเหมาะสมของปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร
2. ประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ทั้งด้านอาจารย์ นักศึกษา และสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ตำรา วารสาร วัสดุทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์การศึกษา อาคารสถานที่เรียน และแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ
3. การประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามความเห็นของนักศึกษา อาจารย์

1. การประเมินความเหมาะสมของปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร

1.1 เป็นการประเมินบริบทของหลักสูตร ว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1) มีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร 2) มีความครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย 3) มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน 4) มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการทางวิชาการและวิชาชีพ และ 5) มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตผู้จบหลักสูตรไว้ชัดเจน มากน้อยเพียงใด ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน โดยนำเสนอสรุปภาพรวมในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นในภาพรวมของอาจารย์ต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (N=19)

รายการประเมิน วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	สอดคล้องกับ ปรัชญาของ หลักสูตร Mean (S.D.)	ครอบคลุม ด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย Mean (S.D.)	สอดคล้องกับ สภาพปัญหา ความต้องการ ของสังคมและ ตลาดแรงงาน Mean (S.D.)	สอดคล้องกับ สภาพความ ต้องการทาง วิชาการและ วิชาชีพ Mean (S.D.)	กำหนด คุณลักษณะ บัณฑิตผู้จบ หลักสูตรไว้ ชัดเจน Mean (S.D.)
1. ให้การพยาบาลบุคคลทุกช่วงอายุ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม คนและชุมชน ครอบคลุมภาวะ สุขภาพดี ภาวะสุขภาพเสี่ยงและ ภาวะเบี่ยงเบนทางสุขภาพในระยะ เฉียบพลัน เรื้อรัง ตลอดจนระยะ สุดท้ายของชีวิต	5.00 (.00)	4.52 (.61)	4.68 (.58)	4.73 (.45)	4.68 (.58)
2. ปฏิบัติการพยาบาลตามขอบเขต วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ครอบคลุมการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการบาดเจ็บ การรักษาโรคเบื้องต้น การให้การ บำบัดทางการพยาบาล และการ ฟื้นฟูสภาพ	4.94 (.22)	4.63 (.59)	4.84 (.50)	4.84 (.37)	4.84 (.50)
3. บูรณาการความรู้จากศาสตร์เชิง ประจักษ์ ความรู้เชิงสุนทรียศาสตร์ ในการพยาบาลหรือศิลปะทางการ พยาบาล ความรู้ที่เกิดจากประสบ- การณ์เฉพาะตัว และความรู้เชิง จริยศาสตร์ เพื่อให้บริการพยาบาล แบบองค์รวมอย่างมีประสิทธิภาพ	4.94 (.22)	4.63 (.49)	4.57 (.69)	4.68 (.47)	4.68 (.47)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นในภาพรวมของอาจารย์ต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (N=19) (ต่อ)

รายการประเมิน วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	สอดคล้องกับ ปรัชญาของ หลักสูตร Mean (S.D.)	ครอบคลุม ด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย Mean (S.D.)	สอดคล้องกับ สภาพปัญหา ความต้องการ ของสังคมและ ตลาดแรงงาน Mean (S.D.)	สอดคล้องกับ สภาพความ ต้องการทาง วิชาการและ วิชาชีพ Mean (S.D.)	กำหนด คุณลักษณะ บัณฑิตผู้จบ หลักสูตรไว้ ชัดเจน Mean (S.D.)
4. มีศักยภาพการนำคิดวิเคราะห์ และกล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทำงาน ร่วมกับบุคลากรในที่มีความสุขและ ผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.94 (.22)	4.57 (.50)	4.78 (.53)	4.73 (.56)	4.78 (.53)
5. มีทักษะการสื่อสารและใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการ เรียนรู้และเข้าถึงแหล่งข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ	4.84 (.37)	4.52 (.69)	4.73 (.56)	4.73 (.56)	4.73 (.46)
6. สนใจ ใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต	4.89 (.31)	4.27 (.57)	4.57 (.60)	4.73 (.56)	4.61 (.60)
7. ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมแล จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล และการ ผดุงครรภ์ เป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กรวิชาชีพ เป็นพลเมืองดี ของสังคม และสามารถดำรงตนใน สังคมได้อย่างมีคุณค่า	5.00 (.00)	4.52 (.61)	4.84 (.37)	4.94 (.22)	4.94 (.22)

จากตารางที่ 1 คณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มีความคิดเห็นว่างค์ประสงค์ของหลักสูตร 1) มีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร 2) มีความครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย 3) มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน 4) มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการทางวิชาการและวิชาชีพ และ 5) มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตผู้จบหลักสูตรไว้ชัดเจน โดยมีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.27 - 5.00 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ จัดว่าอยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด

1.2 การประเมินโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา แต่ละชั้นปีต่อโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาที่นักศึกษาได้เรียนผ่านมาแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เกี่ยวกับ 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ 2) ความสำคัญและเป็นประโยชน์ 3) ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา และ 4) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนการสอนของแต่ละวิชา นำเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา แยกตามชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาชั้นปี	จำนวน หน่วยกิต	วัตถุประสงค์ ชัดเจน	มีความสำคัญ และเป็น ประโยชน์	ความทันสมัย ของเนื้อหา วิชา	ความ เหมาะสมของ วัตถุประสงค์ และวิธีการ จัดการเรียน การสอน
ชั้นปีที่ 1 (N = 64)					
- ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	3 (3 - 0 - 6)	4.47 (.59)	4.41 (.64)	4.42 (.71)	4.42 (.43)
- วิถีโลก	3 (3 - 0 - 6)	4.66 (.54)	4.52 (.56)	4.56 (.59)	4.51 (.39)
- ฟิสิกส์	3 (2 - 2 - 5)	4.45 (.59)	4.39 (.63)	4.31 (.66)	4.35 (.43)
- เคมีอินทรีย์	3 (2 - 2 - 5)	-	-	-	-
- กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา 1	3 (2 - 2 - 5)	4.73 (.48)	4.44 (.77)	4.61 (.49)	4.53 (.38)
- ระบบสุขภาพและการพยาบาล	2 (2 - 0 - 4)	4.75 (.47)	4.63 (.52)	4.58 (.53)	4.58 (.37)
- พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน	3 (3 - 0 - 6)	4.61 (.52)	4.52 (.56)	4.48 (.64)	4.52 (.37)
- มารยาททางสังคมและการพัฒนา บุคลิกภาพ (วิชาเลือก)	2 (2 - 0 - 4)	4.30 (.81)	4.14 (.96)	4.08 (.88)	4.15 (.66)
ชั้นปีที่ 2 (N = 67)					
- ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในงานบริการ	3 (3 - 0 - 6)	4.79 (.48)	4.74 (.47)	4.65 (.57)	4.69 (.34)
- พยาธิสรีรวิทยา	3 (3 - 0 - 6)	4.85 (.36)	4.86 (.35)	4.73 (.52)	4.71 (.35)
- เภสัชวิทยา	3 (3 - 0 - 6)	4.80 (.44)	4.77 (.45)	4.70 (.55)	4.66 (.39)
- กระบวนการพยาบาล	3 (2 - 2 - 5)	4.89 (.31)	4.77 (.46)	4.68 (.59)	4.70 (.34)
- การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น	3 (3 - 0 - 6)	4.85 (.36)	4.79 (.41)	4.74 (.51)	4.73 (.32)
- การพยาบาลผู้ใหญ่ 1	3 (3 - 0 - 6)	4.83 (.41)	4.80 (.40)	4.71 (.52)	4.69 (.32)
- ปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน	3 (0 - 8 - 0)	4.63 (.58)	4.75 (.50)	4.78 (.45)	4.73 (.36)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา แยกตามชั้นปี (ต่อ)

โครงสร้างรายวิชาชั้นปี	จำนวนหน่วยกิต	วัตถุประสงค์ชัดเจน	มีความสำคัญและเป็นประโยชน์	ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนการสอน
ชั้นปีที่ 3 (N = 52)					
- ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเชิงวิชาชีพ	3 (3 - 0 - 6)	4.78 (.41)	4.65 (.48)	4.71 (.46)	4.67 (.40)
- การพยาบาลฉุกเฉินและสาธารณสุข	2 (2 - 0 - 4)	4.78 (.41)	4.67 (.48)	4.69 (.47)	4.65 (.40)
- การรักษาโรคเบื้องต้น	2 (2 - 0 - 4)	4.76 (.43)	4.63 (.49)	4.65 (.52)	4.61 (.45)
- การพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 2	3 (3 - 0 - 6)	4.73 (.45)	4.57 (.61)	4.59 (.54)	4.58 (.45)
- ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2	3 (0 - 12 - 0)	4.73 (.45)	4.69 (.47)	4.79 (.41)	4.76 (.37)
- ปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1	3 (0 - 12 - 0)	4.58 (.61)	4.65 (.52)	4.71 (.46)	4.66 (.43)

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตรในด้าน 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ 2) ความสำคัญและเป็นประโยชน์ 3) ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา และ 4) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และวิธีการจัดการเรียนการสอนของแต่ละวิชา ตามความคิดเห็นของนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.14 - 5.00 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ จัดว่าอยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด

2. การประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ทั้งด้านอาจารย์ นักศึกษา และสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน พิจารณาจากความพร้อมทั้งด้านอาจารย์ นักศึกษา ตำรา วารสาร สื่อทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์การศึกษา อาคารสถานที่เรียน และแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ

2.1 การประเมินความพร้อมด้านอาจารย์

ความพร้อมด้านอาจารย์ พิจารณาจาก จำนวน คุณวุฒิ ประสบการณ์ ของอาจารย์ เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของสภาการพยาบาล พบว่า ปัจจุบันขณะทำการศึกษาวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์มีอาจารย์พยาบาลประจำหลักสูตร 26 คน เป็นผู้บริหาร 2 คน และอาจารย์ประจำ 24 คน ทุกคนปฏิบัติงานเต็มเวลา สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่า

ระดับปริญญาโทมี คุณสมบัติเหมาะสม และมีประสบการณ์ตรง และครอบคลุมสาขาวิชาทางการพยาบาลหลัก ที่เปิดสอนในหลักสูตร ครบทั้ง 5 สาขาวิชาทางการพยาบาล คือ 1) สาขาวิชาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์ 2) สาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น 3) สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 4) สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน และ 5) สาขาวิชาการพยาบาลจิตเวช

2.1.1 สัดส่วนคุณสมบัติของอาจารย์

มีอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก 2 คน และระดับปริญญาโท 24 คน ดังนั้น สัดส่วนอาจารย์ระดับปริญญาเอก : ปริญญาโท = 7.7 : 92.3 ซึ่งยังไม่เป็นไปตาม ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 (สภาการพยาบาล, 2550) ที่กำหนดให้สัดส่วนคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้สอน ระดับปริญญาเอก : โท : ตรี เท่ากับ 35 : 60 : 5

2.1.2 สัดส่วนวุฒิทางการพยาบาลของอาจารย์ผู้สอน

มีอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโททางการพยาบาลและสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ 23 คนและสาขาอื่น 3 คน ดังนั้น สัดส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโททางการพยาบาลและสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพต่อสาขาอื่นๆ = 88.5 : 11.5 เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสภาการพยาบาล ที่กำหนดให้สัดส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโทสาขาอื่นๆ ต้องไม่เกิน ร้อยละ 15

2.1.3 อัตราส่วนอาจารย์พยาบาลประจำต่อนักศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์มีจำนวนอาจารย์พยาบาลประจำ รวมผู้บริหาร 26 คน และจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 183 คน นักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (FTES) 152.31 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป และพื้นฐานวิชาชีพส่วนใหญ่สอนโดยอาจารย์จากคณะอื่นคิดเป็นอัตราส่วนระหว่างอาจารย์พยาบาลประจำ : นักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า = 1 : 5.85 อัตราส่วนนี้เป็นไปตามข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 (สภาการพยาบาล, 2550) ที่กำหนดให้อัตราส่วนของอาจารย์พยาบาลประจำเต็มเวลา ต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าไม่เกิน 1 : 6

2.1.4 อัตราส่วนระหว่างอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติต่อนักศึกษาในการสอนรายวิชาทางการพยาบาลอยู่ระหว่าง 1 : 3 - 1 : 8 ซึ่งเป็นไปตาม ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550 (สภาการพยาบาล, 2550) ที่กำหนดให้อัตราส่วนของอาจารย์พยาบาลหรือพยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติต่อนักศึกษาในการสอนแต่ละรายวิชาของภาคปฏิบัติ ไม่เกิน 1 : 8

2.2 ปัจจัยนำเข้าด้านนักศึกษา

พิจารณาจากแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา ผลจากการวิเคราะห์คำตอบต่อคำถาม “เรียนวิชาชีพพยาบาลอย่างไร” ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 64 คน พบว่า นักศึกษาเห็นว่าวิชาชีพการพยาบาลนั้นมีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว และต่อสังคมและประเทศชาติ และยังมีแรงจูงใจอื่นๆ เช่น

2.2.1 หางานง่าย เรียนจบแล้วได้งานทำทันที

2.2.2 เงินเดือนที่ได้รับมักจะสูงกว่า การตีค่าเงินเดือนระดับปริญญาตรี

2.2.3 วิชาชีพพยาบาลเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.2.4 เป็นความหวังของพ่อแม่ที่หวังจะได้รับการดูแลเมื่อชรา

2.3 การประเมินปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

พิจารณาจากความพร้อมด้านตำรา วารสาร โสตทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์การศึกษา อาคารสถานที่เรียน และแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ประเมินโดยการเทียบกับเกณฑ์ของสภาการพยาบาล และจากความคิดเห็นของนักศึกษา นำเสนอโดยสรุปได้ว่า

2.3.1 จำนวนหนังสือทางการพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพ ที่มีบริการในห้องสมุด

1) หนังสือทางการพยาบาล	5,999	เล่ม
2) วิทยาศาสตร์สุขภาพอื่นๆ	3,508	เล่ม
รวมทั้งสิ้น	9,507	เล่ม
จำนวนนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ทั้งหมด	183	คน

คิดเป็นสัดส่วนจำนวนหนังสือ ต่อนักศึกษา 51.95 เล่ม ต่อ นักศึกษา 1 คน

2.3.2 วารสารวิชาชีพการพยาบาลและสาธารณสุขในประเทศไทย มีจำนวน 24 ชื่อเรื่อง

2.3.3 วารสารวิชาชีพทางการพยาบาลต่างประเทศ (ไม่รวมฐานข้อมูลออนไลน์) 10 ชื่อเรื่อง

โดยสรุป นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าตำราในห้องสมุดมีความทันสมัย และเพียงพอ โดยที่เห็นว่าตำราและวารสารภาษาอังกฤษมีความทันสมัย และเพียงพอ มากกว่าภาษาไทยในทุกสาขาวิชา ทั้งนี้ ตำราภาษาไทยที่นักศึกษาเห็นว่า ไม่ทันสมัยมากที่สุด คือ สาขามนุษยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 26.92 และมีจำนวนไม่เพียงพอสูงสุด คือ สาขาสุติศาสตร์ คิดเป็น ร้อยละ 73.08 ส่วนตำราภาษาอังกฤษ ที่มีจำนวนไม่เพียงพอสูงสุด คือ สาขาบริหารการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมา คือ สาขาการพยาบาลชุมชน คิดเป็นร้อยละ 51.92

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นต่อปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้

รายการ	ความทันสมัย				ปริมาณ			
	ทันสมัย		ไม่ทันสมัย		เพียงพอ		ไม่เพียงพอ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสตทัศนอุปกรณ์ในห้องเรียน	44	84.62	8	15.38	37	71.15	15	28.85
คอมพิวเตอร์	38	73.08	14	26.92	27	51.92	25	48.08
อุปกรณ์ในห้องสาธิตปฏิบัติการพยาบาล	45	86.54	7	13.46	37	71.15	15	28.85
หุ่นจำลอง	45	86.54	7	13.46	35	67.31	17	32.69
อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	43	82.69	9	17.31	35	67.31	17	32.69
อุปกรณ์ปฏิบัติการพยาบาลในชุมชน	43	82.69	9	17.31	32	61.54	20	38.46
อาคารสถานที่เรียน								
- ห้องบรรยาย	45	86.54	7	13.46	38	73.08	14	26.92
- ห้องฝึกปฏิบัติการทางพยาบาล	44	84.62	8	15.38	36	69.23	16	30.77
- ห้องฝึกปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	43	82.69	9	17.31	38	73.08	14	26.92
- ห้องฝึกปฏิบัติการกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา	43	82.69	9	17.31	38	73.08	14	26.92
- ห้องประชุมกลุ่มย่อย	45	86.54	7	13.46	36	69.23	16	30.77
- ห้องประชุมใหญ่	44	84.62	8	15.38	37	71.15	15	28.85
- ห้องสมุด	41	78.85	11	21.15	43	82.69	9	17.31

จากตารางที่ 3 นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 73 ขึ้นไป เห็นว่าปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ มีความทันสมัย ส่วนด้านความเพียงพอ นักศึกษา เห็นว่าอุปกรณ์สนับสนุนการศึกษาที่มีจำนวนไม่เพียงพอมากที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 48.08 ทั้งนี้เนื่องจากขณะที่ทำการเก็บข้อมูล นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ยังไม่ได้รับแจกคอมพิวเตอร์โน้ตบุค จากทางมหาวิทยาลัย สำหรับด้านอาคารสถานที่เรียน ที่นักศึกษาเห็นว่ามีความไม่เพียงพอ สูงสุด คือ ห้องฝึกปฏิบัติการทางพยาบาล และห้องประชุมกลุ่มย่อย คิดเป็น ร้อยละ 30.77 เท่ากัน

3. การประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดย 4 วิธี คือ

3.1 การประเมินการออกแบบการเรียนการสอนรายวิชา ที่รับผิดชอบโดยอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เป็นการประเมินการออกแบบการเรียนการสอนรายวิชา ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดจุดประสงค์ วิธีการสอน การประเมินผล การระบุตำราหลัก และหนังสืออ้างอิง มีการนำผลวิจัยมาใช้ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ มีการพัฒนา สื่อ/นวัตกรรมการเรียนการสอน และมีการบูรณาการกับบริการวิชาการ/ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการประเมิน การออกแบบการเรียนการสอนรายวิชา ที่รับผิดชอบ โดยอาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

รายวิชา	วัตถุประสงค์ ครอบคลุม KAP หรือ TQF และ สมรรถนะ ชั้นปี	ใช้วิธีการ สอนแบบ Active Learning	ประเมินผล สอดคล้อง กับ วัตถุประสงค์ ประสงค์	ใช้วิธีการ ประเมิน ผลหลากหลาย	มี Test blueprint	ระบุ ตำราหลัก	มีหนังสือ อ้างอิง หลากหลาย และทันสมัย	มีการนำผล วิจัยมาใช้	มีการนำ เทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้	มีแนวทาง ช่วยเหลือ ผู้เรียนที่ เรียนอ่อน	มีการทำ วิจัยในชั้น เรียนควบคู่ ไปด้วย	มีการพัฒนา สื่อ/ นวัตกรรม การเรียนรู้ การสอน	มีการ บูรณาการ กับบริการ วิชาการ/ ทำนุบำรุง ศิลป วัฒนธรรม
1. กายวิภาคและสรีรวิทยา 1	-	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	-	-
2. ระบบสุขภาพ และการพยาบาล	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	-	-	-
3. กระบวนการพยาบาล	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	-	-	-
4. การพยาบาลเด็ก และวัยรุ่น	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
5. การพยาบาลผู้ใหญ่	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	-	-
6. ปฏิบัติการพยาบาล พื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-
7. ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารเชิงวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-
8. การพยาบาลฉุกเฉินและ สาธารณสุข	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
9. การรักษาระบาดเบื้องต้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-
10. การพยาบาลการตา ทารกและการตั้งครรภ์ 2	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	-	-
11. ปฏิบัติการพยาบาล ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
12. ปฏิบัติการพยาบาล มารดาทารก และการตั้งครรภ์ 1	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	-	-	-	-

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินการออกแบบการเรียนการสอนรายวิชาที่รับผิดชอบโดยอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 พบว่า ส่วนใหญ่มีการกำหนดจุดประสงค์ วิธีการสอน การประเมินผล เหมาะสม มีการระบุตำราหลัก และหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัย มีการนำผลวิจัยมาใช้ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน แต่มีการทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปด้วย และมีการพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมการเรียนการสอนน้อย และยังไม่มียาวิชาใดที่มีการบูรณาการกับการบริการวิชาการ/ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3.2 การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยนักศึกษา

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 คณะพยาบาลศาสตร์ได้จัดให้มีการประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์ทุกคน ที่สอนในวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยนักศึกษา ผลการประเมินสรุปได้ ดังนี้

3.2.1 วิชาสำหรับชั้นปีที่ 3 มีการเรียนการสอน 6 วิชา คือ

1) วิชาการรักษาโรคเบื้องต้น มีอาจารย์สอนทั้งหมด 8 คน 2) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเชิงวิชาชีพ มีอาจารย์สอนทั้งหมด 2 คน 3) วิชาการพยาบาลฉุกเฉินและสาธารณสุข มีอาจารย์สอนทั้งหมด 7 คน 4) วิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2 มีอาจารย์สอนทั้งหมด 9 คน 5) วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 มีอาจารย์สอนทั้งหมด 3 คน 6) วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1 มีอาจารย์สอนทั้งหมด 5 คน

ผลการประเมินของอาจารย์อยู่ในระดับดีมากทุกคน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.91$, S.D. = .23 ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.62$, S.D. = .66

3.2.2 วิชาสำหรับชั้นปีที่ 2 มีการเรียนการสอน 7 วิชา คือ

1) วิชาพยาธิสรีรวิทยา มีอาจารย์สอนทั้งหมด 6 คน 2) วิชาการพยาบาลและวัยรุ่น มีอาจารย์สอนทั้งหมด 4 คน 3) วิชาเภสัชวิทยา มีอาจารย์สอนทั้งหมด 11 คน 4) วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 มีอาจารย์สอนทั้งหมด 8 คน 5) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการบริการ มีอาจารย์สอน 1 คน 6) วิชากระบวนการพยาบาล มีอาจารย์สอนทั้งหมด 10 คน 7) วิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน มีอาจารย์สอนทั้งหมด 9 คน

ผลการประเมินของอาจารย์ทุกคนอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.99$, S.D. = .06 ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.69$, S.D. = .38

3.2.3 วิชาสำหรับชั้นปีที่ 1 มีการเรียนการสอน 7 วิชา คือ

1) วิชามารยาททางสังคมและการพัฒนาบุคลิกภาพ มีอาจารย์สอน 1 คน 2) วิชาฟิสิกส์ มีอาจารย์สอนทั้งหมด 3 คน 3) วิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา มีอาจารย์สอนทั้งหมด 10 คน 4) วิชาระบบสุขภาพและการพยาบาล มีอาจารย์สอน 1 คน 5) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีอาจารย์สอน 1 คน 6) วิชาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน มีอาจารย์สอนทั้งหมด 1 คน 7) วิชาวิถีโลก มีอาจารย์สอน 1 คน

ผลการประเมินของอาจารย์อยู่ในระดับดีถึงดีมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.72$, S.D. = .33 ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.02$, S.D. = .57

3.3 การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยคณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

คณะพยาบาลศาสตร์ได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2552 และได้รับเริ่มให้มีการประเมินการสอนของอาจารย์ ในระหว่างวันที่ 10 - 24 กันยายน 2552 ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายของการเรียนการสอน ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จึงมีเพียงอาจารย์ 3 ท่านได้รับการประเมิน และได้รับข้อมูลย้อนกลับ ผลการประเมินพบว่า อาจารย์ทั้ง 3 ท่าน มีประสิทธิภาพการสอนอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกข้อ

3.4 การประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

เช่นเดียวกับการประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนของอาจารย์แต่ละท่านดังกล่าวไปแล้ว เมื่อสิ้นสุดการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 คณะพยาบาลศาสตร์ได้จัดให้มีการประเมินประสิทธิภาพการสอนรายวิชา ทุกวิชาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ได้ผลสรุปดังนี้

3.4.1 วิชาสำหรับชั้นปีที่ 3 จำนวน 6 วิชา คือ

1) วิชาการรักษาโรคเบื้องต้น 2) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเชิงวิชาชีพ 3) วิชาการพยาบาลฉุกเฉินและสาธารณสุข 4) วิชาการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 2 5) วิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 6) วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์ 1

ผลการประเมินของทุกวิชา อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.76$, S.D. = .37 ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.58$, S.D. = .45

3.4.2 วิชาสำหรับชั้นปีที่ 2 จำนวน 7 วิชา คือ

1) วิชาพยาธิสรีรวิทยา 2) วิชาการพยาบาลและวัยรุ่น 3) วิชาเภสัชวิทยา 4) วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 5) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในการบริการ 6) วิชากระบวนการพยาบาล 7) วิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน

ผลการประเมินของทุกวิชา อยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.72$, S.D. = .37 ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.66$, S.D. = .39

3.4.3 วิชาสำหรับชั้นปีที่ 1 จำนวน 7 วิชา คือ

1) วิชามารยาททางสังคมและการพัฒนาบุคลิกภาพ 2) วิชาฟิสิกส์ 3) วิชากายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยา 4) วิชาระบบสุขภาพและการพยาบาล 5) วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 6) วิชาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน 7) วิชาวิถีโลก

ผลการประเมิน อยู่ในระดับดี ถึง ดีมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.58$, S.D. = .37 ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ $\bar{x} = 4.15$, S.D. = .66

อภิปรายผล

การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ นับเป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) เป็นการประเมินในขณะดำเนินการใช้หลักสูตรหรือเป็นการประเมินระหว่างทาง เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับปรับปรุงกระบวนการบริหาร

และการใช้หลักสูตร แต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดยังเป็นการประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal evaluators) ซึ่งอาจมีส่วนได้ส่วนเสียในการประเมิน คณะผู้วิจัยจึงได้พยายามออกแบบให้มีการรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง และใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ยืนยันได้ว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือ ดังจะเห็นได้จาก การประเมินกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ที่มีการตรวจสอบตั้งแต่การออกแบบการเรียนการสอนในแต่ละวิชา การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนก็มีการประเมินทั้งโดยนักศึกษา และคณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังมี การประเมินผู้สอนเป็นรายบุคคลและการประเมินภาพรวมทั้งวิชาอีกด้วย

1. ในด้านบริบทโดยการประเมินความเหมาะสมของปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1) มีความสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร 2) มีความครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย 3) มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน 4) มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการทางวิชาการและวิชาชีพ และ 5) มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตผู้จบหลักสูตรไว้ชัดเจน โดยมีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.27 - 5.00 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ จัดว่าอยู่ในระดับมาก ถึง มากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรพยาบาล ศาสตร์บัณฑิตของสถาบันการศึกษาพยาบาล 28 แห่งในประเทศไทยของ กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และคณะ (2544) ที่พบว่า ปรัชญาของหลักสูตรทุกสถาบันได้กำหนดไว้ครอบคลุมความเชื่อ 3 องค์ประกอบคือ 1) ด้านวิชาชีพการพยาบาล 2) ด้านการจัดการศึกษา และ 3) ด้านผู้สำเร็จการศึกษา วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังให้บัณฑิตมีคุณภาพ 4 ด้านคือ 1) ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล 2) ความสามารถด้านการบริหารและการเสริมสร้างบุคลิกลักษณะ 3) ความสามารถในการวิจัย และ 4) เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของทุกหลักสูตร รายวิชาและลักษณะวิชามีความสอดคล้องกับสมรรถนะหลัก 14 ด้าน ตามแนวคิดของสภาการพยาบาล

ส่วนผลการประเมินโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตรในด้าน 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ 2) ความสำคัญและเป็นประโยชน์ 3) ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา และ 4) ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และวิธีจัดการเรียนการสอนของแต่ละวิชา ตามความคิดเห็นของนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.14 - 5.00 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ จัดว่าอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุดนั้น อาจยืนยันมาตรฐาน และคุณภาพของหลักสูตรได้ระดับหนึ่ง แต่เนื่องจากการประเมินโดยผู้ประเมินจากภายในทั้งสองกลุ่ม ซึ่งอาจมีความลำเอียงได้ แต่มีส่วนดีที่เป็นกลุ่มผู้นำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่เข้ามาทำงานในคณะภายหลัง ไม่ได้มีส่วนในการพัฒนาหลักสูตร และกลุ่มนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการใช้หลักสูตร หรือ เป็นผู้รับบริการโดยตรง จึงอาจเชื่อมั่นได้ว่าความคิดเห็นที่ได้มีความน่าเชื่อถือ

2. ผลการประเมินของนักศึกษาต่อ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ในด้านความเพียงพอ นักศึกษา เห็นว่าอุปกรณ์สนับสนุนการศึกษาที่มีจำนวนไม่เพียงพอมากที่สุด คือ คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 48.08 ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความคาดหวัง เพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มีนโยบายในการแจกโน้ตบุ๊คให้แก่นักศึกษาทุกคน แต่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ คาดว่า เนื่องจากขณะที่ทำการเก็บข้อมูล นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ยังไม่ได้รับแจกคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ค โดยมหาวิทยาลัยจะแจกเมื่อนักศึกษาขึ้นชั้นปีที่ 2 โดยให้เหตุผลว่า เพื่อให้นักศึกษา

มีความตั้งใจเรียน และมั่นใจว่านักศึกษาไม่ถูกให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา แต่ในการเรียนการสอน อาจารย์ได้มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าทำรายงานตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาจึงมีความจำเป็นในการใช้งานคอมพิวเตอร์ และจากสถิติการออกกลางคันของนักศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ต่ำมาก (ร้อยละ 2 - 3) ผู้วิจัยจึงเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรได้ทบทวนนโยบายในการมอบโน้ตบุ๊คให้แก่นักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1

ด้านอาคารสถานที่เรียน ที่นักศึกษาเห็นว่าไม่เพียงพอ สูงสุด คือ ห้องฝึกปฏิบัติการทางพยาบาล และห้องประชุมกลุ่มย่อย คิดเป็น ร้อยละ 30.77 เท่ากันนั้น เนื่องจากลักษณะการเรียนการสอนทางการพยาบาล ที่นักศึกษาจำเป็นต้องฝึกทักษะต่างๆ ในห้องพยาบาลจนเกิดความมั่นใจ และมีการประชุมปรึกษา (Conference) กับอาจารย์ประจำกลุ่มในทุกวิชาทางการพยาบาล ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการประเมินประสิทธิภาพของการบริหารหลักสูตรของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ (สุมนมา โสทธิผลอนันต์, สุศรีก จิตต์หทัยรัตน์ และวันดี ไชยทรัพย์, 2550) ที่นักศึกษาก็พบปัญหานี้เช่นเดียวกัน

3. ผลการประเมินการออกแบบการเรียนการสอนรายวิชา ที่รับผิดชอบ โดยอาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 พบว่า ส่วนใหญ่มีการกำหนดจุดประสงค์ วิธีการสอน การประเมินผลเหมาะสม มีการระบุตำราหลัก และหนังสืออ้างอิงที่ทันสมัย มีการนำผลวิจัยมาใช้ และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน แต่มีการทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปด้วย และมีการพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมการเรียนการสอนน้อย และยังไม่มียาวิชาใดมีการบูรณาการกับการบริการวิชาการ/ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเร่งพัฒนา ทั้งในเชิงนโยบาย และกลไกที่จะทำให้มีการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และมีการบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ/ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

4. ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ พบว่า รายวิชาในชั้นปีที่ 2 และ 3 ซึ่งเป็นวิชาในหมวดพื้นฐานวิชาชีพ และวิชาชีพ ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.5 ขึ้นไป) ทุกวิชา และวิชาในชั้นปีที่ 1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมวดการศึกษาทั่วไปและพื้นฐานวิชาชีพ ได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีถึงดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.0 ขึ้นไป) อาจเนื่องจาก อาจารย์ผู้สอนยังไม่ได้รับทราบวัตถุประสงค์ และความคาดหวังของคณะพยาบาลศาสตร์ชัดเจน การประสานงาน และการให้ความร่วมมือจากอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์อาจมีข้อบกพร่อง ซึ่งหากได้มีการปรับปรุงก็จะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1.1 ควรกำหนดนโยบาย และกลไกที่ชัดเจนของคณะพยาบาลศาสตร์ ให้มีการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และมีการบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ/ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1.2 มหาวิทยาลัยควรได้ทบทวนนโยบายในการมอบโน้ตบุ๊คให้แก่ศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1

1.3 ควรมีการจัดประชุมสัมมนาอาจารย์ผู้สอนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์จากคณะอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย และวิทยากรจากภายนอก ร่วมกับอาจารย์จากคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อรับทราบปัญหา และ

ร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป ควรได้มีผู้ประเมินจากบุคคลภายนอกมาร่วมด้วย ในทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ทั้งการประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ และผลผลิตของหลักสูตร

2.2 ควรมีการศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพ และแรงจูงใจในการเลือกเรียนพยาบาล ของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่เข้าใหม่ทุกปีการศึกษา และศึกษาติดตามเมื่อนักศึกษาเลื่อนชั้นสูงขึ้น จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

2.3 ในปีการศึกษาต่อไป จะมีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ดังนั้นจะสามารถประเมินผลผลิตของหลักสูตรได้ จึงควรได้มีการวางแผน และเตรียมการอย่างเป็นระบบ

2.4 การประเมินผลผลิตของหลักสูตรในกรณีที่ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา อาจประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหรือ สมรรถนะของนักศึกษาว่าเป็นไปตามสมรรถนะรายชั้นปีที่หลักสูตรคาดหวังหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

ประนอม โอทกานนท์. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). *การประเมินหลักสูตรแบบครบวงจร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

วิชัย วงศ์ใหญ่. (2543). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

สภาการพยาบาล. (2550). *ข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาวិชาการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550*. ค้นหาคได้ที่ http://www.tnc.or.th/law/PDF_file/64.pdf

สมมณา โสถถิผลอนันต์, สุตริก จิตต์หทัยรัตน์ และ วันดี ไชยทรัพย์. (2550). *การประเมินประสิทธิภาพของการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (พ.ศ. 2545)*. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ, สถาบันพระบรมราชชนก, สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง: ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

Bobbitt, JF. (1918). *The Curriculum: A Summary of the Development Concerning the Theory of the Curriculum*. Boston: Houghton Mifflin.

ENCYCLO Online Encyclopedia. (2011). *Curriculum*. Retrieved from <http://www.encyclo.co.uk/define/curriculum> Access Date 30/04/2011.

- North Central Regional Educational Laboratory. (2002). *Glossary of Education Terms and Acronyms: Curriculum*. Retrieved from <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/misc/glossary.htm> Access Date 30/04/2011.
- Stufflebeam, D. (1968). *Evaluation as Enlightenment for Decision-making*. Ohio: Ohio State University Evaluation Center.
- Stufflebeam, D. (1971). *Evaluation and Decision-making*. Illinois: Peacock Publisher.
- Wikipedia (2011). *John Franklin Bobbit*. Retrieved from http://en.wikipedia.org/wiki/John_Franklin_Bobbitt Access Date 29/04/2011.

คณะผู้เขียน

น.อ. ทญิง จรรยา กองจินดา

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

Email: chanya52@hotmail.com

ประกาย จิโรจน์กุล

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

Email: pragaij@gmail.com